

Miljøfarlige stoffer i vandmiljøet – den blinde plet

Af Mette Boye, sekretariatschef Dansk Miljøteknologi. Bragt i Altinget 9.2.21

Regeringen har varslet en strategi for miljøfarlige stoffer i vandmiljøet. Strategien er blandt andet afstedkommet af en påtale fra EU om utilstrækkelig dansk overvågning af miljøfarlige stoffer i vores vandmiljø. Spildevandsudledninger udgør en væsentlig kilde til manglende opfyldelse af god kemisk tilstand i vandområder, men der er i dag ikke krav til danske renselanlæg om at rense for de miljøfarlige stoffer. Det er på trods af, at der er udviklet gode renseløsninger.

Hvad er problemet?

Miljøfarlige stoffer (MFS) omfatter pesticider, insekticider, tungmetaller, brandhæmmende stoffer, lægemidler og meget mere. Effekten af at udlede miljøfarlige stoffer til jorden, søer, vandløb og havet er meget forskellig. Nogle stoffer kan medføre omfattende skader selv i små doser, og skaderne kan både være akutte nu og her, og kroniske på lang sigt. Overvågningen af uønskede kemiske stoffer i det danske vandmiljø er utilstrækkelig¹, og Danmark lever dermed ikke op til vandrammedirektivets intentioner. Med andre ord har vi i Danmark et forureningsproblem, som vi pt hverken overvåger, håndterer eller har en tilstrækkelig plan for.

Manglende krav til rensning af spildevand for miljøfarlig kemi

Forsynings selskabernes renselanlæg i Danmark er generelt bygget til at rense spildevandet for næringsstoffer og organisk stof og ikke for miljøfarlige stoffer. I Schweiz stiller myndighederne i dag krav til fjernelse af MFS i afløbet fra de største renselanlæg, og enkelte danske forsyninger er i gang med at forberede sig til nye renskrav. Spildevandsudledninger udgør en væsentlig kilde til manglende opfyldelse af god økologisk og kemisk tilstand i vandområder.

Ifølge nuværende dansk lovgivning skal MFS i princippet renses ved kilden (kildesporing fx fra industri og hospitaler) og gennem produktregulering (fx EU-lovgivning, REACH). Men en lang række MFS ender i tilløbet til renselanlægget gennem diffus forurening blandt andet fra private husholdninger (f.eks. hovedparten af lægemidler $\geq 90\%$ udledes fra private husholdninger). I dag er der ikke krav til, at renselanlæggene renser for MFS inden afløb til vandmiljøet.

Politiske ambitioner for miljøfarlig kemi i vandmiljøet

Den kommende strategi for miljøfarlige stoffer bliver en del af de politiske forhandlinger om nye vandområdeplaner, og det er første gang der skal formuleres en politisk ambition og strategi for området. Vi mener, at det er centralt, at den kommende strategi har et højt ambitionsniveau, så vi kan samle kræfterne hos myndigheder, forsyninger, teknologileverandører om bæredygtige og langsigtede løsninger, der effektivt håndterer problemet.

På den baggrund har vi i Dansk Miljøteknologi i samarbejde med vores medlemmer formuleret en række ambitioner, som vi mener bør være styrende for den nye strategi:

Ambition 1: Der bør fastsættes en politisk ambition om, at *alt vand, der udledes i miljøet renses både for næringsstoffer og MFS*. Det gælder vand, der renses på både centrale og decentrale renselanlæg (fx industri, hospitaler mv) samt andre punktkilder. Spildevand fra nogle industrier må ikke ledes direkte

---

¹ Kilde: Miljøstyrelsen, vandområdeplaner 2015-21. Gælder for de EU prioriterede stoffer under kemisk tilstand.

For vandløb gælder det: 99 procent af vandløbenes kemiske tilstand er ukendt. Ud af de sidste 1 procent lever $\frac{3}{4}$ ikke op til miljømålet. For søer gælder det: 95,7 procent af søernes kemiske tilstand er ukendt. Ud af de sidste 4,3 procent lever størstedelen ikke op til miljømålet. For kystvande gælder det: 44 procent af kystvandenes kemiske tilstand er ukendt. Ud af de sidste 56 procent er størstedelen opfyldt.

til rensning på de kommunale renseanlæg. Derfor er mange industrier pålagt enten at etablere en lokal for-rensning inden tilledning til det kommunale anlæg eller at finde en alternativ løsning. Det gælder også fx vandigt flydende affald indeholdende MFS, der ikke kan bortledes som spildevand til kommunal rensning men bortskaffes ved anden behandling som fx specialiserede, private spildevandsrenseanlæg.

Ambition 2: Der bør stilles et *lovgivningskrav om reduktion af udledning af MFS fra danske renseanlæg*. Det kan ske ved at indføre et ekstra rensetrin til fjernelse af MFS (også kaldet tertiær rensning eller polering). Spildevandsudledninger udgør en væsentlig kilde til manglende opfyldelse af god økologisk og kemisk tilstand i vandområder. Der findes en række teknologiske muligheder for at rense for MFS på offentlige renseanlæg, fx specifik biologisk efterbehandling, ozonering og/eller aktivt kul, ultrafiltrering mv. Der skal ofte bruges en vifte af teknologier for at rense spildevandet, der kan indeholde en blanding af lægemidler, tungmetaller, PFOS, bioakkumulerbare stoffer m.v. Danske miljøteknologiske virksomheder har en række effektive renseløsninger, som også ofte er karakteriseret ved at være mere energieffektive, end konkurrerende teknologier.

Ambition 3: Ambitionen med rensning bør være at *rense spildevandet så godt, at det ikke forårsager en sundheds- eller miljøskadelig effekt i recipienten*. Det gælder uanset, om det er en mindre recipient, som en lokal å, eller om det er havet.

Ambition 4: Der skal ved opstilling af nye renskrav tages hensyn til den samlede miljøeffekt, det vil sige, at *det samlede miljøaftryk for de mulige nye rensprocesser skal vurderes*. Det skal forhindres, at rensningen resulterer i dannelse af nye potentielt miljøbelastende forbindelser og restprodukter og videre, at de bestræbelser man har gjort på renseanlæggene for at minimere energiforbrug og derved CO₂ udledning ikke bringes over styr. Derudover skal vi sørge for at stille krav til og rense vandet for MFS, der hvor effektiviteten er højest, og hvor vi får størst udbytte af vores indsats

Vi håber, at disse ambitioner kan finde vej til forhandlingsbordet.

//